

ชื่อเรื่อง : การศึกษาปรากฏการณ์หลักสูตรแฝงในบริบทของการจัดการเรียนการสอน
ในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา

ผู้วิจัย : ปริญญา อ่างวา **ปริญญา :** ค.ม. (หลักสูตรและการเรียนการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ภูษิต บุญทองถึง **อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก**
ผศ.ดร.ประสพสุข ฤทธิเดช **อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม**

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปรากฏการณ์และความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา 2) ศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ของนักเรียนตามความคาดหวังของครูจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนระดับประถมศึกษา และ 3) ศึกษาหลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ การสังเกตการสอน การสัมภาษณ์ และการตอบแบบสอบถาม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครู จำนวน 44 คน และนักเรียนจำนวน 132 คน จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 5 โรงเรียน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตการณ์สอน แบบสัมภาษณ์ครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสอบถามครู และแบบสอบถามนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ความน่าจะเป็น และร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. มีความหลากหลายของปรากฏการณ์ในบริบทการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อสิ่งแวดลอมและทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ ด้านแบบแผนการปฏิบัติของครู และ ด้านภาษาสัญลักษณ์ของครู โดยปรากฏการณ์ที่มีความน่าจะเป็นของการเกิดปรากฏการณ์สูงสุดในแต่ละด้านตามการรับรู้ของครู ได้แก่ การบอกขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การให้

ทำการบ้าน การใช้สื่อการเรียนที่หลากหลาย การสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การเข้าสอนตรงเวลา และการยิ้มแย้มแจ่มใส

2. นักเรียนส่วนใหญ่มีการรับรู้ตรงตามความคาดหวังของครู โดยความคาดหวังของครูที่มีร้อยละของการจัดอันดับสูงสุดในแต่ละด้าน ได้แก่ การทดสอบก่อนเรียนเพื่อประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน การกำหนดเกณฑ์ประเมินเพื่อให้การประเมินมีมาตรฐาน การตกแต่งห้องให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน การให้คนมาก่อนนั่งอยู่ด้านหน้าเพื่อความเป็นระเบียบ และคำพูดชมเชยเพื่อเป็นการเสริมแรงให้กับนักเรียน

3. หลักสูตรแฝงที่เกิดขึ้นมีทั้งด้านบวกและด้านลบ หลักสูตรแฝงด้านบวกคือสิ่งที่นักเรียนรับรู้ที่ส่งผลดีต่อนักเรียน เช่น การทำงานทุกอย่างควรมีระเบียบแบบแผนปฏิบัติเป็นการรับรู้จากการบอกขั้นตอนกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องเข้าเรียนและตั้งใจเรียนจึงจะทำข้อสอบได้เป็นการรับรู้จากทดสอบทุกครั้งหลังสอน อยากเรียนรู้ เก่ง และรู้เท่าทันเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นการรับรู้จากการสอนใช้สื่อเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ต้องเข้าเรียนให้ตรงเวลาเป็นการรับรู้จากการงานชื่อก่อนสอนทุกครั้ง รู้สึกเคารพและศรัทธาในตัวครูเป็นการรับรู้จากการใช้คำแทนตัวว่าครู รู้สึกมั่นใจและกล้าแสดงออกมากขึ้นเป็นการรับรู้จากการพยักหน้าของครู และหลักสูตรแฝงด้านลบคือสิ่งที่นักเรียนรับรู้ที่ส่งผลดีต่อนักเรียน เช่น เครียดเพราะต้องคิดทำด้วยตนเองเป็นการรับรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมรายบุคคล สามารถคาดเดาได้เพราะมีคำตอบให้เลือกเป็นการรับรู้จากการใช้ข้อสอบแบบปรนัย การเกิดค่านิยมด้านวัตถุนิยมเป็นการรับรู้จากการติดตั้งพัดลม/เครื่องปรับอากาศในห้องเรียน เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อครูเป็นการรับรู้จากการเกาะ/หุบ โต๊ะเสียงดัง ไม่อยากถามครูเพราะไม่มั่นใจในคำตอบเป็นการรับรู้จากการพูดผิด คำพูดออกตัวเชิงไม่มั่นใจ รู้สึกไม่ปลอดภัย หวาดระแวงเป็นการรับรู้จากการจับ ตะ แล สัมผัสกายนักเรียน

TITLE : A Study on Hidden Curriculum Phenomena in the Context of Learning Management in an Elementary Classroom

AUTHOR : Parinya Amphawa **DEGREE :** M.Ed. (Curriculum and Instruction)

ADVISORS: Asst.Prof.Dr.Poosit Boontongtherng Major Advisor
Asst.Prof.Dr.Prasopsuk Rittidet Co-advisor

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2016

ABSTRACT

This research aimed to 1) study phenomena and a probability of phenomena occurrences in the context of learning management in an elementary classroom, 2) study teacher expectations and students perceptions according to the teacher expectations from the phenomena in the context of learning management in an elementary classroom, and 3) study a hidden curriculum occurred from the phenomena in the context of learning management in an elementary classroom. Data collection was used a lesson plan analysis, a teaching observation, an interview and questionnaire responses. The informants included 44 teachers and 132 students from 5 schools under the Maha Sarakham Office of Primary Education Region, Zone 1, obtained using the purposive sampling technique. Research instruments included a lesson plan analysis form, a teaching observation form, a teacher interview form, a student interview form, a teacher questionnaire, and a student questionnaire. The collected data were analyzed using a frequency, a probability and a percentage.

The major findings found were as follows :

1. There were 5 areas of a phenomenal diversity in the context of learning management in an elementary classroom : instructional activities ; measurement and evaluation ; environment, media and resources for learning ; performance pattern ; and symbolic language. The phenomena and the highest probability of phenomena occurrences in each area as perceived by the teachers were : instructional activities ; measurement and evaluation ; media, environment

and resources for learning ; and symbolic language. The phenomena and the highest probability of phenomena occurrences in each area as perceived by the teacher were ; activity stages instruction, provision of student participation in doing activities, homework assignment, usage of multimedia, usage of computer technology in teaching, on-time teaching, and smiling.

2. A majority of the students showed perceptions relevant to the teacher expectations. The highest percentage of teacher expectations in each area included : pretesting for evaluating the student basic knowledge, determination of evaluative criteria for standard evaluation, classroom decoration for creating a learning atmosphere in order to building a good learning atmosphere, the first comer sitting in front of the classroom for order, and praising for the student reinforcement.

3. Hidden curricula consisted of a positive hidden curriculum and a negative hidden curriculum. For a positive hidden curriculum - what the student perceived results in a good performance, these were : working based on an accepted operation pattern perceived from activity stages instruction, class attendance and learning attention for passing an examination perceived from testing the students after teaching, need for learning being a high achiever and a computer technology well-rounded person perceived from using computer technology media, on-time learning perceived from a name checking before instruction, feeling of respect for and faith in the teacher perceived from using the “teacher” word representing the teacher, and feeling of confidence and opinion showing perceived from the teacher nodding. And for a negative hidden curriculum - what the student perceived does not result in a good performance, these were : stress due to self - thinking and doing perceived from individual work learning, capability in guessing due to alternative choices perceived from using an objective test, valuing of materials perceived from built-in air conditioning / electric fans in the classroom, negative attitudes towards the teacher perceived from a loud noise made by the teacher knocking down the desk, feeling of no need to ask any questions due to having no confidence in an answer perceived from erroneous speaking, speaking with no confidence, feeling of insecurity and nervous condition perceived from touching and contact the student body.